

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Vincentii Brvni, Societatis Iesv, Meditationes, De
Præcipvis Mysteriis Vitæ & Passionis D. N. Iesv Christi**

Cum Veteris Testamenti Figuris, & Prophetijs, varijsque Documentis ex
quoque Euangelio depromptis, Nunc ex Italico in Latinum translata

Meditationes, De Vita Et Passione D. N. Iesv Christi

Bruno, Vincenzo

Coloniae Agr., 1599

VD16 ZV 2606

XXIII. De pænis damnatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59846](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59846)

*alios in vincula compegerit, crudelisq; & in-
humanus in proximum fuerit.*

DE POENIS DAMNATO- RVM.

MEDITATIO XXIV.

EVANGELIVM.

IVBNT hi in supplicium æter- *Matt. 25.*
num.

PROPHETIAE.

QVIS novit potestatem iræ tuæ, & præti- *Psal. 89.*
more tuo iram tuam dinumerare?

Tu Deus deduces eos in puteum interitus. Psal. 54.

Sicut oves in inferno positi sunt, mors depa- Psal. 48.
sces eos.

Pluet super peccatores laqueos : Ignis & Psal. 10.
Sulphur, & Spiritus procellarum pars calicis
eorum.

Et reddet illis iniquitatem ipsorum, in ma- Psal. 5.
litiis eorum disperdet eos.

- Isa. 33.** 2. *Concipientes ardorem parturietis sibilam: spiritus vester, ut ignis vorabit vos, & erunt populi quasi de incendio cinis, sicut congregata igni comburente.*
- Ibid.** *Conterriti sunt in Sion peccatores, possidet timor hypocritas, quis poterit habitare de vobis cum igne deuorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?*
- Isa. 66.** *Videbunt cadauera viuorum, qui praecati sunt in me. Vermis eorum non morietur, & ignis eorum non extinguetur, & erunt vsque ad satiетatem visionis carni.*
- Iob. 10.** *Dimitte me, ut plangam paululum dolorem meum, antequam vadam & non reuertar ad terram tenebrosam, & opertam mortis caligine, terram miserie & tenebrarum, vbi visio mortis, & nullus ordo, sed sempiternus horum inhabitat.*
- Iob. 4.** *Ad nimium colorem transeat ab equitum, & vsque ad inferos peccatum lilius.*
- Eccl. 7.** *Humilia valde spiritum tuum, quoniam vindicta carnis impij, ignis & vermis.*
- Eccl. 22.** *Stupa collecta synagoga peccantium, & consummatio illorum flamma ignis. Via peccati complanata lapidibus, & in sinem illorum transferi, & tenebrae, & pena.*
- Judith. 16.** *Dominus omnipotens iudicabit iniquos, in die iudicij visitabit eos, dabit ignem & ver-*

mes in carnem ipsorum, ut vrantur, & sentiunt
vsq; in sempiternum.

CONSIDERATIONES.

Proprium infinitæ sapientiæ & iusti- *Pr. 1. 1.*
tiæ Dei est, cuiq; rei congruentem
& accommodatum locū tribuere. Sicut
ergo angelis cæterisq; electis attribuit
locuta totius mundi altissimum, nobi-
lissimum & splendidissimum, nempe
cælum Empyreum, sic contra peccato-
ribus & reprobis, uti ob peccati scedita-
tem sunt omnibus alijs creaturis vilio-
res & abominabiliores, relictus est lo-
cus profundissimus, tenebrosissimus, &
immundissimus; qui non est, quam ter-
ræ centrum, locus ob amplitudinem &
profunditatem horribilissimus, de quo *Isai. 5.*
Propheta his verbis locutus est. *Dilata-
uit infernus animam suam, & aperuit os suum
absque ullo termino.* In hoc infælici loco,
aliud non inueniatur, nisi tenebræ pal-
pabiles, fætor intolerabilis, ardor in-
comparabilis, dolores & pœnæ incre-
dibiles. Hunc describens sanctissimus *Job. 10.*
Iob, appellat terram tenebrosam & o-
pertam mortis caligine, quam sempi-
ternus horror inhabitat. De eodem si- *Esai. 34.*
militer loquens Propheta Esaias, ait
torrentes eius conuertendos in picem,
& hu-

& humum in sulphur, & terram igni-
 cem ardentem noctu diuque, & se-
 mum eius ascensurum in semper-
 num. Valde autem conueniens fuit
 locum illum, qui debebat esse domici-
 lium Principis tenebrarum, & sentina
 in quam sordes omnium scelerum, no-
 tius mundi fætores & putores conflu-
 erent, totus esset caliginosus, sordidus
 & odoris terribilissimus. Hic ergo in hoc pro-
 pterio profundissimo, in hac ciuitate, hor-
 roris plenissima, quæ voracibus ardet
 flammis, in qua non aliud resonat,
 quàm eiulatus, gemitus, suspiria, & cla-
 mores horrendi, tum eorum qui tor-
 quentur damnatorum, tum dæmo-
 num torquentium, agent illi infelices
 & miseri peccatores, ut dixit Propheta.

Psal. 48. *Sicut oues in inferno positi sunt, mors depascet eos.* Infausta oues, macello inferni
 destinata, dentibus mortis obiecta, eter-
 ternæ & immortalis agoni obnoxia, ut
 nunquam mori possint: sicut enim
 mors ipsa nunquam mori potest, ita
 nunquam satiabitur his pascuis, nun-
 quam in hoc officio delassabitur, sed
 semper habebit quod depascatur, ut
 semper erunt qui exerucientur. Vos
 ergo qui vitam traducitis in tantis de-
 litijs, qui amatis splendida palatia,

amanos hortos, opiparas mensas, pretiosa vestimenta, in mollissimis nobilissimisq; lectis cubatis: vos qui nullam, ne minimam quidem aequo animo ferre potestis molestiam, nullum, licet exiguum fumum vel insuauem odorem, in domo vestra toleratis, quid facietis, si contingat vos infelici sorte conijci in illam ardentissimam fornacem, pice & sulphure bullientem, ubi a tetris vermibus, & immanibus serpentibus perpetuo ardeamini, & consumemini, idque nullo fine & termino?

3. CONSIDERA, licet pœnæ inferni ferè sint innumerabiles, ad duotamen præcipua capita omnes reuocati. Pœnam scilicet damni & sensus. Pœna damni aliud non est, quam perpetua beatæ visionis Dei, & felicitis consortij Sanctorum priuatio. Pœna autem sensus est, quæ excruciat corpus & sensus damnatorum, vt est pœna ignis, & alia externæ. Hæc duo genera pœnarum, respondent duplici inordinationi quæ est in peccato. Prior est, contemptus Dei, homo enim commisso peccato mortali, primo auertit se à Deo: cui inordinationi respondet pœna damni, nam cõgruens erat, vt quoniã homo prius Deum deseruerat, à Deo

à Deo quoque semper desereretur. Posterior inordinatio est, amor creaturæ homo enim peccando ideo se à Deo, quia nimium addictus est creaturæ; & huic respondet pœna sensus: ut sicut sensus cōtra Dei voluntatem oblectauit se in creaturis, sic etiam ab ipsius creaturis affligatur, & prauæ voluntatis culpam exsoluat. Considera ergo primo, quam grauis sit pœna damnationis, quia longissime cæteras pœnas excedit, ut si, teste S. Chrysostomo, mille inferni iungeretur, non tantum cruciatum animæ sint illaturi, ac sola ista æterna separatio à Deo Creatore; & si extrinsecus neque igne, neque alio vllō genere supplicij afficeretur, hæc sola omnia tormentorum locum suppleret. Terribilia verè sunt inferni supplicia, sed omnem terrorem & supplicij grauitatem superat, esse exturbatum illa gloria, & æternum beata Dei visione esse destitutum, ac omnibus bonis, quæ diligentibus se præparauerat, esse exclusum. O quantum cruciatum sentit anima, dum animaduertit omnipotentem Deum sibi factum inimicum, dumque videt se à misericordissimo Redemptore repulsam passam, atque ex eiusdem cogitur audire amarissimum illud verbum.

bum. Vade, non noui te, ac mox in fa-
 ciem ei occluditur ianua. Adhæc ex-
 pende quantus dolor & furor sit futu-
 rus reprobatorum, cum in generalis iudi-
 cij die primo loco viderint euocari ele-
 ctos ad regnum cælorum, eosque cum
 tanta gloria euehi ad æternorum gau-
 diorum tabernacula, quibus ipsi, quia
 nullam eorum rationem habuerunt,
 in omnem æternitatem spoliabuntur.
 Nec mirum est tantopere animam da-
 mnatorum hac æternorum bonorum
 priuatione excruciaci, quia vt summa
 hominis fælicitas sita est in contem-
 plando & perfruendo Deo, summo &
 infinito bono, sic priuari diuina illa
 fruitione est summum damnum, &
 summa miseria. Præterea sicut maxi-
 ma, & formidabilissima huius mundi
 pena est mors, ob diuulsionem, quæ in
 illa fit, animæ à corpore, cui illa & vi-
 tam & alia bona impertiebat: sic cùm
 Deus quodammodo sit anima nostræ
 animæ, cui ipse largitur veram & æter-
 nam vitam, & in quo consistit omne e-
 ius bonum & solatium, quando seiun-
 cta à corpore aliqua sua culpa à con-
 iunctione Dei sui vltimi finis veræque
 vitæ impeditur, etiam ad tempus bre-
 ue, lethali & intolerabili quasi cruciatu
 Ff affli-

affligitur. Iam verò cogita, quanta pena, quantum tormentum ei futurum sit, in æternum fœlici illa vnione priuari: neq; enim aliud id erit, quàm continenter in acerbissima lucta mortis iudicij æternæ mortis versari, & tamen nunquam facere finem moriendi. Atq; hæc pœna licet communis sit omnibus damnatis, tamen grauior illis erit, qui facilius aditum habere potuerunt ad obtinendam vitam æternam, vt Christianis, alijsq; quibus Euangelium prædicatum est, vel aliquam CHRISTI notitiam habuerunt, & sigillatim hominibus cultui diuino dedicatis, qui vt prius alijs hoc tantum bonum quasi in manibus habuerunt, sic durius ob illud amissum affligentur.

s. POST dampni pœnam, considera magnitudinem & atrocitatem reliquarum inferni pœnarum: nam sicut DEVS in hac vita tanta clementia & misericordia vtitur in peccatores, & tot diebus, mensibus, annis, infinita quadam patientia præfolatur eorum emendationem, eorumque lapsus dissimulat: sic post hanc vitam incredibili seueritate & asperitate effundet iram suam in impios & ingratos

grati
resp
filiu
nem
no
tum
bus f
ergo
insta
bitur
pœni
Infer
mesc
tantu
noste
tu il
netra
tantu
tales,
spirit
horro
non
tion
auge
nèpe
& qu
ciatu
cator
gene
nuo

gratos, qui tantam eius clementiam respuerunt, & ut loquitur Apostolus, *Heb. 10.* filium Dei conculcauerunt, ac sanguinem Christi pollutum duxerunt, nec non spiritum gratiæ suis peccatis contumelia affecerunt, rursus suis manibus filium altissimi crucifigentes. Tunc ergo Deus post diuturnum silentium instar mulieris parturientis vociferabitur, eosq; grauissimis atrocissimisque pœnis castigabit. Quarum prima erit, Inferni ignis, ignis terribilis & pertimescendus, cuius, ut scribunt Doctores, tantus tamq; efficax ardor est, ut ignis noster, quantumlibet maximus, respectu illius sit quasi pictus. Adhuc tam penetrabilis est & vorax, ut non corpora tantum, sed etiam animas natura spirituales, & simul ipsos dæmones, qui sunt spiritus, affligat & excruciet. Ignis verè horrendus & mortalissimus. Ignis, qui non lucet ad conciliandam consolationem ijs qui eo torquentur, sed ad augendam potius eorum pœnam, ut nepe damnati carnifices suos videant, & quicquid potest illis maiorem cruciatum adferre. In hoc igne nunc peccatorum animæ torquentur, donec in generali hominum resurrectione de nouo suis foetidis & miseris corporibus.

vna cum illis excrucian-
 tur : vt, sicut fuerunt socij in culpa, sic
 detrufi in hunc ignem, fiant etiam lo-
 cij in pœna : quæ hoc erit horribilior,
 quod ignis ille ita in æternum eos ex-
 cruciaturus fit, vt tamen nunquam ab-
 fumantur : ita exustus, vt nunquam
 moriantur. Hic cogita, quis lectus mor-
 talis ille fit futurus, quæ angustia, qui
 dolores & tormenta ibi subeunda sint.
 Vbi imaginari potes, si quis ad horam
 tantum manum immitteret in forni-
 cem liquefacti æris bullientis, quam
 intolerabilem ille cruciatum fit per-
 fensurus, maximè si illa manus nun-
 quam consumeretur, sed integra reman-
 neret in tam terribili igne. Deinde, si
 quis totum brachium eidem fornaci
 immitteret, multo acerbior pœna ex-
 steret : & incomparabiliter maior, si
 trumque brachium. Iam verò, si idem
 toto corpore nudus immergeretur in
 illud metallum colliquefactum, & pos-
 set viuus vno die sustinere tam imma-
 ne supplicium, non dubium quin si o-
 mnes aliæ pœnæ totius mundi simul
 ad vnum corpus excrucian-
 dum adhiberentur, hæc tamen illas omnes sit
 excessura. Expende ergo quanto pœ-
 na sit futura infelicitum damnatorum
 qui

qui ab illa beata patria extorres, non
iam vnum diem, non annum, non cen-
tum, nec mille annos, sed per multa an-
norum millia, imò in omnem æterni-
tatem, non modo in vna corporis par-
te, sed in omnibus partibus corporis &
animi, in illis ardentissimis flammis, in
illis teterrimis tenebris sine vlla spe in-
tuendi lucem vel minimum refrigeriū
impetrandi, torquebuntur, vbi crude-
lissimi illi tortores finem nullum tor-
quendi facient, nec qui torquebuntur
finem facient viuendi, vel moriendi.
Vnde miseri illi ob grauitatem acerbi-
tatemque pœnarum optabunt & quæ-
rent quidem mortem & interitum, sed
non inuenient. Deniq; sicut scriptum
est, quod *oculus non vidit, nec auris audiuit,* 1. COR. 2.
nec in cor hominis ascendit, que præparauit
Deus diligentibus se, sic contra verè dici
potest, nec osculum vidisse, nec aures
audisse, nec in cor hominis ascendisse,
qualia & quanta supplicia à Deo parata
sint offendentibus se.

4. CONSIDERA deinde va-
rietatem tormentorum pœnarumque
infernī: nam præter eas, quæ sunt com-
munes omnibus, vt est pœna damni,
quilibet damnatorum habebit suam

633 MEDITAT. DE VITA

propriam & peculiarem pœnam, secundum diuersitatem peccatorum & viti orum: imò sicut in quoque peccato mortali sunt varix & multæ deformitates & inordinationes culpam aggrauantes, sic pro vno eodemq; peccato multæ & varix pœnæ erunt suffluendæ: atque ita ignis ille infernalis vnumquemque plus minusve discruciat, quo plus minusve promeruerit, conuenienter illi dicto Apocalypseos. *Quantum glorificauit se, & in delictijs fuit*, tantum date illi tormentum & luctum: Præter incendium ignis, erit ibi quoque pœna omnino illi contraria, nempe, acutissimi durissimique frigoris; quo in miseris illis miserandus quidam tremor & stridor dentium excitabitur. Sic vt alternantibus subinde tormentis, nunc ardentibus flammis, nunc gelidissima glacie trequeantur. Adhæc reproborum corpora affligentur à serpentibus ignis, & à vermibus fœdissimis, qui virulentis aculeis arrodent miseros illos vt que ad intima cordis penetrabilia, secundum illud scripturæ, *Dominus omnipotens dabit vermes in carnes eorum*. Præterea in damnatis quilibet sensus, peculiari quadem pœna affligetur.

Judith 16.

primò quidem odoratus, sentiet intolerabilem loci illius fœtorem, tum quia ignis inferni erit sulphureus, tum quia tot putrida damnatorum corpora grauius fœtebunt, quàm quæuis carnes putrefactæ. Deinde & oculi mirè torquebuntur aspectu monstrorum infernalium, quæ horrida sua specie continenter eos perterrefacient: nec minus affligentur aspectu aliorum damnatorum, cum cernent corpora eorum tam esse fœda, tota exusta, & continuo incendio quasi ignita. Sed & fumo ac te-nebris palpabilibus vexabuntur, ipseque ad eò ignis infernalis suo aspectu adferet nouam & intolerabilem pœnam damnatis. Exagitabuntur quoque intentissima furiosissimaq; fame & siti, ex vehementissimo ardore qui intus & foris continenter eos consumet & exciccabit. Vnde legimus linguam diuitis epulonis in igne illo ardentissima sita tam vehemèter fuisse excruciatam, vt etiam atque etiam vnã tantum aquæ guttulam expeteret, nec obtinere posset. Gustus etiam eorum lethali quadam amaritudine, abominabiliq; & deterrimo sapore erit infectus, vnde Dominus dixit per Prophetam. *Eccè ego cibabo eos absynthio, & potabo eos felle. Jerem. 23.*

Adhæc cogita, nec miserabiles aures & peculiari suo tormento immunes futuras: nihil enim aliud vnquam audient, nisi planctus, ululatus, stridores, gemitus, & blasphemias. Dehinc, sicut peccator toto corpore, tota anima, omnibus membris & potentijs offendit Deum, sic exigente ita diuina iustitia, in illis omnibus, & maxime in ijs quibus grauius deliquerit, punietur. Omnibus his sensuum tormentis adiunctum est aliud non inferius illis, nempe, societas pestilentissima draconum illorum infernalium iugiter mordentium & deuorantium: malignorum istorum & diabolicorum spirituum, qui instar ferocium carnificum perpetuo eos dilacerent, ac denique tormentorum damnatorum execrandorum & horribilium, qui societate sua, se magis vt carbo carboni iunctus, accendunt & excruciant, ac ob lethale odium & inuidiam quo se mutuo insectantur, maledictis & contumelijs infinitis rabidorum canum instar, se inuicem mordent & dilaniant. O infelix sodalitas, in qua quilibet gaudet de alterius supplicio & malo, illudque potius augere quam minuere conatur. Omitto iam infinitos alios modos, quibus tartari

illi t
de q
illis
toro
vire
to en
to in
feru
cont
tur c
nem
s. C
mo
mna
vnq
term
min
rum
mus
niri
latiu
prio:
noru
perin
Nec
grue
endi
ceru
nun
in m

illi tortores, sint exagitaturi dānatos,
de quibus ipse potes cogitare. nec enim
illis ingenium deest ad nouos modos
torquendi continuo excogitandos, aut
vires, vt illos re ipsa exequatur. qui tan-
to erūt atrociores, & immitiores, quā-
to infestiore odio in genus humanum
feruntur, atque etiam in ipsum Deum,
contra quē cum nihil possint, conabun-
tur oēm rabiē in imaginem ipsius Dei,
nempe homines peccatores exerere.

§. CONSIDERA, quomodo supra
modum accrescet afflictio & pœna da-
mnatorum, quando intelligent, nullā
vnquam tormentorum illorum fore
terminum, nullam alleuiationē vel im-
minutionem. nam quicumque anno-
rum terminus, quantumuis remotissi-
mus, si tamen ad eum aliquādo perue-
niri posset, nonnullum illis afferret so-
latium: sed heu *in inferno nulla est redem-
ptio*: postquam enim per innumeras an-
norum myriades in inferno arserint,
perinde illis erit, ac si iam inciperent.
Nec immerito, quia diuinæ iustitiæ cō-
gruens erat, nullum facere finem puni-
endis ijs, qui dum viuerent, nullum fe-
cerunt finem peccandi; & vt in inferno
nunquam sine supplicio essent illi, quī
in mundo nunquam voluerūt esse sine

peccato; imò, si fieri potuisset, voluerunt in aeternum viuere, vt sine fine possent peccare. Vnde Deus qui non solum respicit in opera externa, sed examinat quoque voluntates & corda hominum, voluit infinito tempore cruciari illos, qui in infinitum, si licuisset, voluerunt se oblectare. Accedit, quod peccatum mortale, quia est offensa infinita Maiestatibus & bonitatis Dei merito possit vocari infinitum, & dignum infinita poena, non iam quoad verbitatem, quia creatura, cum finita, non est illius capax, sed quoad temporis durationem. Hoc ergo summum tormentum est, quod grauissime exeruciat infelices reprobos, neque, scire, poenam suam pari passu currere cum ipso Deo. Itaque quantum diu D E V S viuet, tam diu illi morturi sunt: atque ita malum eorum nullum habebit solatium, quia poena eorum nullum habebit exitum. In laboribus & ærumnis huius vitæ licet grauissimis, semper reliqua est occasio aliqua sperandi; saltem finem & exitum, quia morte omnia finiuntur. Sed in hoc vno malo, ita oclusæ sunt omnes consolationis viæ, vt misericordiam nullam, neq; de caelo neque à terra, nec

ex vlla mundi parte, spem remedij, auer-
 tendæ vel etiam minuendæ suæ ærum-
 næ habeant, sed in totum ianuæ omnes
 veniæ, misericordiæ, omniumque alio-
 rum bonorum sunt illis obturata. Hæc
 si considerasti aliquando infirmum,
 magno aliquo dolore morbi obrutum,
 vidisti, scilicet, quemadmodum ex in-
 tolerabili cruciatu clamat, lamentetur,
 & nunc in hanc, nunc in illam lecti
 partem impatiens se voluet, quantæ
 eius sint angustia, quam longæ illi
 sint omnes horæ, quāto desiderio præ-
 stoletur remedium. Certè si tam exi-
 guis morbus tanti fit, & habetur gra-
 uis & intolerabilis, quanto intolerabi-
 lius erit, obrui illo immenso incendio,
 in flammis illis deuorantibus, & ardo-
 ribus sempiternis terreri, totoque cor-
 pore, & animo, intus & foris, innume-
 ris & inexplicabilibus doloribus, sine
 vlla spe alleniatiōis vel refrigerij,
 diuexari. Quare illis idem eueniet,
 quod alto mari submersis, qui flu-
 ctibus obruti frustra nunc huc, nunc
 illuc manus iactant, quia nihil in-
 ueniunt in quo illas figere possint;
 nam quocunque illas extendant, nihil
 inueniunt præter vndas maris. Haud
 secus infortunati illi, quando delapsi
 ff 6 cruat

erunt in illud omnium miseriarum pelagus, cum morte luctaturi, quocumque se conuerterint ad auxilium aliquod vel refrigerium obtinendum, nihil inuenient nisi infinitum suppliciorum mare, sine spe vlla attingendi fundum, & multo minus perueniendi ad litus. O mors immortalis, o mortifera immortalitas. Heu, si nullus homo inuenitur, qui pro delitijs, opibus & regni omnibus mundi consequendis, velit pro no die nudus ignem fornacis ardentis sustinere; qua fronte tam multi audent peccare & Deum grauius offendere, cum sciant se ob quodcumque peccatum mortale addicendos inferni tormentis, non dico, diem vnum, sed in saecula saeculorum, anima & corpore, idque in illa fornace ardentissima? O quanta est nostri cordis caecitas, quanta mentis tenebrae, pro breui gaudio temporali perdere aeterna gaudia, & pro modica sensuum oblectatione ardere in ignibus sempiternis?

9. O insensati filij hominum, qui in hac caduca vita annos vestros committis in voluptatibus, gaudijs, & commodis huius corporis mortalis sectandis, quid illa hora vobis proderunt tantae opes accumulatae, tot honores

conquisiti, rot recreationes, quibus ad breue tempus, vfi estis? Ecce hæc omnia vno momento abibunt in fumum, ac si nunquam fuissent, & deprehendetis vos in voraginem inferni præcipites actos, vt ibi sempiterno eiulatu & cruciatu ista omnia compensetis. O quam breuis prosperitas, quam exigua gaudia, post quæ sequitur dolor & infelicitas nunquam terminanda. O infelices & luctuosæ delitiæ, & illecebræ mundi huius, O infortunata vicissitudo. Quomodo quisque vestrum, & merito, amare tunc lacrymabitur & lamentabitur, dicens, Væ mihi, quod vnquam natus sim. ecce quomodo improvisum præuentus à morte deceptrice, & ab vna morte ad aliam longe acerbiorem transij. O me infortunatum, qui cum tantam opportunitatem & occasionem haberem æternis bonis potiùdi, totum me otio & nugis dedidi; & quæ id temporis vno calice aquæ frigidæ, exiguoque & breui labore poteram acquirere, iam æternis lacrymis, & durissimis pœnis non possum recuperare. O quomodo periit tempus illud, nunquam rediturum, O me cæcum & miserum, qui me ipse ita decepi. Maledictus sit, qui mihi autor horum fuit.

Iob. 3.

qui mihi abblāditus est, & cum me corrigere debuisset, prauam meā vitā dissimulauit. Maledictū lac, quo nutritus sum, & panis quem comedi, & vitā quā vixi. Pereat dies, qua natus sum, & hora qua sum conceptus. dies ille conuertatur in tenebras. Nullam illius rationē Deus habeat, nec radijs solis illustretur. Obscurēt cum tenebræ & umbra mortis, occupet eum caligo, & inuoluatur amaritudine. Heu quare non in vultu mortuus sum? egressus ex utero matris non statim perij? quare exceptus gremibus? cur lactatus vberibus, cur non potius passi sunt me interire? Hęc erunt lamenta, & perpetuæ cantilenæ illorum infortunatorum, qui tandem videmus non superesse remedium in pœnis, & crudeli quadam desperatione ad horum malorum auctores conuersi, alius alium rabie sua grassabuntur. Filij maledicēt Patribus, quod ipsos non punierint, vel absterruerint à vitijs cui profuerint: & patres contra maledicent filijs, quia ob studium congerendarum pro ipsis opum, aliorumq; commodorum, cultū diuinum neglexerint. Frater maledicet fratri, & amicus amico, quod socij & comites fuerint in malis perpetrandis, & alter alterum non de-

terruerit. Mater maledicet filiæ, quod maiorem habens curam ornandi corporis eius quàm animæ ad vanitatem & superbiam, non ad timorem Dei & deuotionem eam instruxerit. Contra filia maledicet matri, quod sibi exemplum vanitatis & impudicitie dederit. Conuertent quoque nunc linguas suas maledictas in Deum, quod constituerit vt homines pro peccatis suis ita ex cruciantur, & horrendis ac inauditis blasphemijs & contumelijs cum lacessent & eiurabunt. Denique ira ac furore in seipfos conuersa vnguibus dentibusque rabiose carnes suas diserpent, & linguas commordebunt. Atque hæc est perpetua & infructuosa poenitentia quam in inferno agent, qui dum in viuis essent, agere illam noluerunt, hic est ille acerbus fructus, quem peccatores ex breui & modica huius mundi voluptatula sunt collecturi. Ergo anima mea huius tanti periculi conscia, audi & suscipe, nunc dum tempus est, dum labores tui coniuncti sunt cum lucro, dum lacrymæ tuæ sunt acceptæ, dum opera satisfactoria, dum bonis operibus obtineri à Deo potest misericordia, illud salutare consiliū à Deo per Prophetam datam his verbis *Date Domino Deo vestro* Jerem. 17.

glo.

gloriam, antequam contenebrescat, & antequam offendant pedes vestri ad montes caliginosos: expectabitis lucem, & ponet eam in umbram mortis, & in caliginem. Conemur ergo nunc prateritos errores nostros corrigere, & vitam Christiano homine dignam instituere: & si tibi videtur graue esse pauperem; grauius longe erit in æternum gutta aqua indigere, & non recipere. Si verecundatur in humili statu versari, & hominibus te submittere: multo magis cogita verecundaturos & pudefaciendos reprobos, quando coram toto mundo sempiterno exponentur opprobrio & ludibrio. Si arduum est continentem castamque vitam agere, multo difficilius & grauius erit ignibus torreri sempiternis? Si denique tibi durum videtur nunc aliquid pati, & exiguam pro peccatis pœnitentiam agere, multo durius & intolerabilius erit, sine fructu æternis & infinitis cruciari tormentis inferni.

COLLOQVIUM.

O Dulcissime & clementissime Domine, quot modis sum tue diuinae maiestati obstrictus? quantas debeo gratias? quod, cum ego peccatis meis
sape

sapenumero æternam meruerim damnationē, tu tamen bonus meus Deus nunquam permiseris me in illas extremas labi miseras, sed per tuam immensam pietatem & misericordiam hastenus toleraueris, & adhuc me expectas, & probes tempus, vt possim me emendare & pœnitentiã agere pro culpis in tuam Maiestatem cõmissis. Precor te mi Domine, quia de te scriptum est, quod non delecteris perditione uiuorum, nec velis mortem peccatoris, sed vt cõuertatur & uiuat, confige sancto timore tuo carnes meas, vt si quando contingat diuinum amorem tuum, ob nimiam duritiem & frigus cordis mei non esse sufficientem ad abstrahendum me à malis, vt minimum æternarum pœnarum timor & horror me retrahat, meque exstimulet ad instituentem vitam emendationem, & ad mandatorum diuinorum viam maiori studio & seruore emetiendam, vt in morte anima mea non veniat in manus inimicorum, sed tuæ gratiæ ope ab Angelis ad cælestem patriam deportetur, quo, sicut semper in te credidit & sperauit, ita non æternas pœnas, sed sempiterna gaudia consequatur & possideat.

*Tob. 3.
Ezec. 33.*

DO-

DOCUMENTA.

1. **A**IT Euangelii. Ibunt hi in ignem eternum. nimirum, quibus dicit **CHRISTVS**. Esurui, & non dedisti mihi manducare, &c. Sicut contra iussu facti ve in vitam eternam, quibus prius dictum est, Esurui, & dedisti mihi manducare. Vnde colligere possumus, si optimus quodammodo certi reddi in hac vita, que fors nobis in altera vita obuentura, num scilicet simus precij eorum futuri qui ibunt in ignem eternum, an eorum qui in vitam eternam, debere nos consulere nos ipsos, conscientiamque nostram excutere, an tales nos prestemus erga populos **CHRISTI**, ut possit nobis nunc dicitur, Esurui, & dedisti mihi manducare, &c. que sequuntur, an verò reformidemus, an contrarium potius de nobis dici queat. Ex hoc examine ergo quilibet poterit de se statueri, qua sententia dignus sit extremo illo die futurus.

2. Multas utilitates afferere potest consideratio penarum inferni, speciatim quarum. Prima est, quia consideratio gravitatis earum, quas in altera vita patimur pro peccatis commissis, facit ut promptius laborem & desperationem penitentiae, & pariter omnes tribulationes, quas Dominus ob peccata nostra immittit, amplectamur. Que penitentia tor-

to le
rales
ne pa
ntore
feri
qui i
3.
tio pl
tation
cogit
& h
pud i
bidin
quan
nim
vel c
mo p
neur
dum
tent
ad D
4.
tio in
est in
carit
mor i
ab eo
deser
Deig
tia

to leuior apparebit, quanto hæc omnes corporales & temporales afflictiones, comparatione penarū quas promeruimus, reuera sunt leuiore & breuiore multūq; consolationib⁹ refertæ, quas Dominus solet cōmunicare omnib. qui in simili genere operū bonorū se exercent.

3. Altera utilitas est, quia hæc consideratio plurimum iuuat ad vincendas omnes tentationes. dum mox atque se offert fæda aliqua cogitatio, aut prauum desiderium, memoria & horrore illius ignis perpetuò ardentis apud inferos, conamur extinguere flammam libidinis, vel alterius inordinati affectus, antequam ijs cor nostrum accendatur: neque enim dubium est, si ante consensum in peccatū vel commissionem peccati, paululum ex animo perpenderet homo, quàm duro momentaneum & exiguum oblectamentum sit luendum supplicio, nequaquam fineret se ab illa tentatione vinci, nec pro vlla re mundi induci ad Dominum offendendum.

4. Tertia utilitas est, quod hæc consideratio inserat cordibus nostris timorem Dei, qui *Eccl. 1.* est initium Sapientie, & ducat hominem ad caritatem: atque ita videmus, quando hic timor ingreditur animam peccatricem, totam ab eo commoueri, & paulatim preparari ad deserendum peccatum, & reuocandam Dei gratiam. Illis quoque qui iam in gratia Dei sunt timor idem est loco freni,

quod

quo retrahuntur ab omnibus peccandi occasi-
onibus, & multo magis à quouis peccato, eo
quod miserabili mercede in altera vita, nem-
pe eterna morte, compensetur. Et ideo li-
xit sapiens, beatum esse hominem, qui

Prov. 28. semper est pauidus.

7. Quarta utilitas huius considerationis
est, quod vehementer cor nostrum igne divini
amoris accendat: nam si quisque nostrum per-
pendat, quot nunc illis penis infernalis
excrucientur, qui fortè vnum tantum peccatum
mortale commiserunt; quot item ibi torquen-
antur, pro lōge leuioribus & paucioribus pec-
catis, quam fuerint nostra, ac denique quot
ijsdem peccatis, & forte grauioribus tandem
penam promeriti sumus, nec tamen permisit
Dominus nos in misero illo statu, in quo à
alij sunt, versari, sed potius pro summa sua ci-
mentia & misericordia vsque in presentem
diem nos conseruavit & toleravit, magnum
profecto habemus causam, dum videmus nos
ab eo tantopere amari, & tam benigne tra-
ctari, eum vicissim redamandi, gratiamque
ei referendi, ac verò etiam operam dandi, ut
in posterum maiore studio eum colamus, & di-
ligentissimè caueamus, ne peccato aliquo
grauiore eum amplius of-
fendamus.